

כסלו תשפ"א
2020/דצמבר/06

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
אגף הפרחים והנדסת הצומח, תחום פרחים

ענף הפרחים במחוז העמקים
דו"ח לשנת תשפ"א – 2020

יחיאל שטיינמץ – מדריך פרחים מחוזי

מחוז העמקים מתפרש על פני שטח גדול ומגוון. הגיוון בא לידי ביטוי באזורי אקלים שונים, בצורות התיישבות למיניהן וכן בגיל היישובים ובתקופת הקמתם. לכל אלו השפעה על סוגי הגידולים באזור.

הדרכה – המדריך המחוזי הוא אנוכי, יחיאל שטיינמץ. במסגרת ההדרכה הארצית מסתייעים המגדלים בכלל מדריכי אגף הפרחים בארץ. מגדלי הוורדים נעזרים אמנם במדריך המחוזי, אך הידע העדכני מגיע ממדריכת הוורדים הארצית, שוש ויצמן. מגדלי הרוסקוס זוכים להדרכתו של יאיר תמרי, מדריך אזור המרכז ורפרנט לגידול ענפי קישוט. בעלי המשתלות עובדים עם אביב לוי, רפרנט המשתלות; ומגדלי פרחי הקטיפה - עם יאיר נשרי, ממ"ר פרחי קטיפה. הערה: מאז נבחרתי לתפקיד מנהל אגף הפרחים בשה"מ, ביכולתי להקצות רק יומיים בשבוע להדרכה פיזית במחוז גליל-גולן ובמחוז העמקים, וירידה זו בהדרכה בהחלט מורגשת. לחלק מגידולי הפרחים באזור חוברו הנחיות גידול, והן נשלחות למגדלים ומפורסמות באתר שה"מ; כך למשל, בוורדים, באדמונית, בהדסים, בקאלות, בכלניות, בגיפסנית ועוד. לכל הגידולים נערכו תחשיבי גידול, ואנו מעדכנים אותם מעת לעת. הנחיות עתיות מפורסמות בתפוצה נפרדת לכל קבוצת מגדלים. כמו כן, מפורסמים מידע והנחיות בעלון ענף הפרחים. הפצת הידע המקצועי נעשית בדוא"ל ובוואטסאפ. מגדלים שאינם שולטים באימייל, מקבלים את המידע בדיוור ישיר בדואר ישראל.

מחקר – אין כיום מכון מחקר המקיים מחקרים ייחודיים בענף הפרחים באזור זה.

פרחים ייחודיים לאזור

כותנה לנני - גידול ותיק באזור, המרוכז במושבה יוקנעם, בכפר חסידים ובמושב ציפורי. קיימים 7 מגדלים באזור. בשנה האחרונה היה ביקוש גדול לכותנה בשוק ויש בידנו את כל הידע הדרוש לגידול, אך מהיכרותנו עם השוק, נראה שאין מקום להרחבת הענף.

ורדים – מתרכז במושבים היוגב, מגן שאול, רחוב ותומר. קיימים 7 מגדלים בעמקים. הגידול יציב ועם אופק בטוח. יש מקום להרחבת היקף הגידול. **כל הוורדים נמכרים בשוק המקומי.**

אדמונית – גידול האדמונית מתרכז בשומרון ובחבל בנימין, שם מגדלים בשטח פתוח ובמנהרות עבירות. בנוסף, משק אדטו בשרונה מגדל בשיטת השינוע. יש כיום 8 מגדלים באזור זה.

גיבסנית – במושב רועי ישנם מספר מגדלים של גיבסנית בחלקות קטנות ובהצלחה רבה. הם רואים ברכה במעשה ידיהם.

משתלות – ישנן במחוז משתלות אחדות, כמו מי עמי, שחלקן עוסקות בצמחי בית, וחלקן בריבוי בצלים ופקעות בשטח פתוח ובמבנים.

הדסים – במחוז כ-8 מגדלים המרוכזים בעמק המעיינות, בבקעת הירדן, בשדה יעקב, בכוכב השחר ובעלי, ואף הם רואים ברכה בעמלם.

אפשרויות לפיתוח

מגוון גידולים – בשל ריבוי האזורים האקלימיים, הרי שניתן לאמץ במחוז כמעט כל סוג פרח וכל שיטת גידול קיימת.

שיפור טכנולוגיות גידול - א. ורדים - הכנסת אמצעי חימום אוויר וקרקע ואמצעים להפחתת הלחות עשויה לשפר מאוד את היבול ואת האיכות ולהפחית סיכונים הקשורים במזג האוויר ; ב. אדמונית - שיפור מערכות צינון הקרקע עשוי להבטיח את מתן מכסות הצינון הנחוצות לאדמונית ולהבטיח יבול נאות ותאריכי קטיף מוקדמים.

גידול ורדים – הביקוש לוורדים בשוק המקומי עולה וההיצע קבוע. השוק נחשב בטוח. יש מקום להרחבת הענף ולהשקעה באמצעים לבקרת אקלים.

פרחים אוהבי קרירות לשוק המקומי בקיץ – ניתן לגדל בהצלחה בחבל בנימין. תנאי מזג האוויר בקיץ והקרבה לשוק המקומי מהווים יתרון.

סקר אקלימי גיאוגרפי באזור ואפיון אזורים ומגדלים יכולים לתרום למציאת גידולים מתאימים, ואולי אף בעלי יתרון.

חסמים

- היעדר מו"פ באזור או מו"פ פעיל בתחום פרחים ברוב אזורי המחוז.
- היעדר ייצוג פוליטי, איגוד מגדלים, הנהגה.

השפעת משבר הקורונה

בנוגע למשבר הקורונה אנו מתייחסים רק להשפעות ארוכות טווח, ואף שמגדלי האזור, כמו אחיהם בכל מחוז, נפגעו, הרי שלא ניתן להצביע כרגע על השפעות לטווח הרחוק. בעניין זה ניתן לעיין בסיכום 'השפעת משבר הקורונה על ענף הפרחים בישראל' המופיע בעלון זה.

טבלה 1: היקף גידול הפרחים במחוז העמקים

שם הפרח	שטח
כותנה לנוי	500
משתלות	1035
רוסקוס	179
ורדים	136
פיטוספורוס	140
ערבה	119
הדסים	151
כלנית	60
אקליפטוס	46
אדמונית בקרקע	37
אדמונית בשינוע	25
שונות	1,255
סה"כ	3,682